

Lausunto Kainuun hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä

Khall 16.01.2024 § 16
10/11.01.00.03/2024

Julkinen

Valmistelija tekninen johtaja Mikko Karjalainen, p. 044 2885 500.

Kainuun hyvinvointialue pyytää kunnalta lausuntoa pelastustoimen palvelutasopäätöksestä.

Sisäministeriö on antanut 21.12.2022 asetuksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 1225/2022. Asetuksessa säädetään pelastustoimen palvelutasopäätöksen sisällön perusteista, rakenteesta sekä aluehallintoviraston suorittamasta palvelutason arvioinnista. Palvelutasopäätöksen tulee perustua ajantasaiseen riskianalyysiin. Asetus edellyttää lisäksi, että palvelutasopäätöksestä käy ilmi miten siinä on huomioitu pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) mukainen aluehallintoviraston lausunto ja vuosittainen asiantuntija-arvio, ministeriöiden suositukset, hyvinvointialueen vuosittainen selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta, sekä aluehallintoviraston antamat puutteiden ja epäkohtien korjaamista koskevat määräykset.

Pelastustoimen palvelutasopäätöstä koskevan asetuksen 6 § edellyttää, että palvelutasopäätöksen perustana olevan riskianalyysin tulee sisältää sellaiset toimintaympäristön arvioinnin ja pelastustoimen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella tunnistetut keskeiset uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua. Lisäksi poikkeusolojen uhkien arvioinnissa on otettava huomioon valmiuslaissa (1552/2011) määritellyt poikkeusolot. Hyvinvointialueen hallintosäännön 12 §:n 4 mukaan turvallisuusjaosto valmistelee esityksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä yhdessä pelastustoimen palvelualueen kanssa.

Palvelutasopäätöksen perusteella suurimmat puutteet pelastustoimen palveluissa liittyvät työvoiman saatavuuteen ja kykyyn tuottaa palveluita Kainuun alueella. Palvelutasopäätöksessä on kehittämissuunnitelma, jossa esitetään toimenpiteet palvelujen kehittämiseksi.

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastustoimen palveluiden yhdenvertainen saatavuus koko alueella on huomioitu palvelutasopäätöksessä.

Yhdenvertaisuuden kehittämistoimenpiteissä pelastuslaitos pyrkii rakentamaan alueelleen painopistepaloasema verkoston, jossa pelastustoimen kiireellinen palvelutuotanto varmistetaan päätoimisen välittömässä valmiudessa olevan henkilöstön voimin. Lisäksi palvelutuotannossa panostetaan sopimuspalokuntahenkilöstön pito- ja vetovoimaan, jotta suurempiin ja pidempi kestoisiin onnettomuuksiin riittää henkilöstöä koko maakunnan alueella.

Paloasemaverkostoa ja pelastustoimen resursseja ylläpidetään riskiperusteisesti, jotta pelastustoimi pysyy turvallisuuden lähipalveluna.

Pelastustoimen palvelujen suunnittelu, tehtävien analysointi ja suorituskyvyn jatkuva kriittinen arviointi ovat avainasemassa tehokkaan pelastustoimen kehittämisessä. Toimintaympäristön muutoksen seuraaminen ja ennakointi mahdollistaa toiminnan muuttamisen tarvittavalla tavalla.

Pelastustoimen kalustollinen ja määrällinen suorituskyky perustuvat paikallisesti ja alueellisesti arvioituihin onnettomuusuhkiin. Investoinnit tukevat palveluiden saatavuutta yhdenvertaisesti Kainuun alueella.

Nopea ja suorituskykyinen apu hätätilanteessa on yksi keskeisistä hyvinvointiyhteiskunnan peruspilareista. Pelastustoimen tavoitteena on tuottaa kiireelliset pelastustoiminnan palvelut lähipalveluna. Lähipalvelun avulla voidaan varmistaa onnettomuustilanteissa tarvittava suorituskyky ja toimintavalmiusaika. Kalusto ja henkilöstö on sijoitettava hyvinvointialueella riskiperusteisesti, jotta resurssit sijaitsevat siellä missä niille on tarvetta. Uusin ajoneuvokalusto on sijoitettu käyttöasteeltaan kiireisimmille paloasemille.

Paloasemaverkostoa ylläpidetään Kainuun alueella riskiperusteisesti ja lähipalveluperiaatteen mukaisesti. Paloasemien osalta laaditaan palvelutasokaudella nykytila-arviointi ja kehittämissuunnitelma. Kehittämissuunnitelmassa huomioidaan toimitilojen terveellisyys, turvallisuus ja toiminnallisuus normaali- ja poikkeusoloissa. Kainuun hyvinvointialueen pelastuslaitoksen tilojen kehittämissuunnitelma laaditaan yhteistyössä hyvinvointialueen tilapalveluiden kanssa. Tilojen kehitystyössä huomioidaan pelastuslaitoksen toiminnalliset tarpeet ja kustannustehokkuus. Paloasemaverkoston osalta pelastustoiminnan lähtökohtana on, että pelastustoimen palveluita tuotetaan lähipalveluna.

Kainuun paloasemaverkosto on suurimmilta osin käyttöikänsä loppupäässä. Hyväkuntoisia ja nykyaikaisia tiloja löytyy ainoastaan Puolangalta, Suomussalmelta ja Sotkamosta. Kajaaniin valmistuu vuonna 2024 loppuvuodesta uusi paloasema, nykyisten väistötilojen tilalle. Huonoin tilanne tilojen suhteen on tällä hetkellä Kuhmossa, jossa toimitilat eivät ole terveelliset eivätkä täytä pelastustoimen toiminnallisia tarpeita. Nykyaikaiset ja terveelliset toimitilat ovat tärkeä pito- ja vetovoimatekijä, joka pitää huomioida jatkossa hyvinvointialueen toimitilainvestoinneissa. Pääperiaatteena tulee olla, että operatiivinen henkilöstö on samoissa tiloissa kaluston kanssa, jolla saavutetaan riittävä toimintavalmiusaika riskiruutujen tavoittamisvaatimusten mukaisesti.

Esittelijä

kunnanjohtaja Pasi Ahoniemi, p. 044 7500 001.

Kunnanjohtajan
päätosehdotus:

Paltamon kunta antaa seuraavan lausunnon:

Paltamon kunnalta on pyydetty lausuntoa pelastustoimen palvelutasopäätöksestä, joka on hyväksytty Kainuun hyvinvointialueen aluevaltuustossa 30.11.2023 § 61. Kunnilta ei ole pyydetty lausuntoa laadinta- ja päätöksentekoprosessin aikana. Myöhään tulleesta lausuntopyynnöstä johtuen kuntien antamille lausunnoilla ei ole tosiasiallista vaikutusta jo hyväksytyyn palvelutasopäätökseen. Lausuntokierroksella oleva palvelutasopäätös on varsin laaja ja jää monelta osin hyvin yleiselle tasolle. On vaikea arvioida päätöksen pohjalta, millaisia vaikutuksia sillä on Kainuun kuntiin ja mm. vasteaikaan.

Pelastustoimen palveluiden yhdenvertainen saatavuus koko Kainuun hyvinvointialueen alueella on huomioitava palvelutasopäätöksessä. Pelastuslaitoksen suorituskyky ja nopea apu hätätilanteessa on yhdenvertaisten palveluiden saatavuudessa ehdoton edellytys. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että pelastustoiminnan palvelut tulee tuottaa lähipalveluna.

Paltamon paloasema sijaitsee Oulujärven pohjoisrannalla valtatie 22:n (itä-länsi) ja 78:n (etelä-pohjoinen) risteuksen läheisyydessä. Paltamon paloaseman keskeinen sijainti Kainuun liikenteellisessä risteyspaikassa (maantie- ja raideliikenne sekä vesistöt) on huomioitava pelastustoimen palveluiden, henkilöstön, kaluston ja paloaseman kiinteistön kehittämisessä.

Pelastuslaitoksen tulee myös olla aktiivisesti mukana kuntien varautumisen tukemisessa Kainuun maakunnan kokonaisvarautumisen kehittämisessä ja vastata pelastustoimen alueen kokonaisturvallisuuden yhteensovittamisesta.

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan päätösehdotuksen.

Toimeenpano: lausunto osoitteeseen pelastuslaitos@kaipe.fi
26.1.2024 mennessä.
Muutoksenhakukiello